

Додаток IV д

Інфекція сечової системи у дітей

Інфекція сечової системи (ІСС) - інфікованість органів сечової системи без уточнення рівня ураження, яка підтверджується наявністю піурії (нейтрофільної лейкоцитурії) та/чи діагностично значущої бактеріурії.

Клінічна класифікація ІСС у дітей враховує перебіг, клінічні прояви, вид та локалізацію запалення (табл. 1).

Таблиця 1

Класифікація ІСС у дітей (проект)

перебіг	перший епізод (уточнення: гостра, персистуюча/латентна)
	повторний епізод (уточнення: рецидив (той же збудник), реінфекція (інший збудник))
клінічні прояви	симптоматична (уточнення: типова, атипова)
	асимптоматична (уточнення: типова, атипова)
вид	неускладнена
	ускладнена (уточнення: анатомічні дефекти, функціональні порушення, супутні захворювання – сечокам'яна хвороба, цукровий діабет тощо)
локалізація	нижні сечові шляхи (уточнення: цистит, уретрит)
	верхні сечові шляхи (ПН)

В Україні діагноз неускладненої ІСС у дітей використовують епізодично, з огляду на міжнародні класифікації та градації, прийняті у пацієнтів у віці більше 18-ти років. Доцільність такого діагнозу доведена у пацієнтів з відсутніми морфо-функціональними змінами верхніх та нижніх сечових шляхів, ШКФ > 90 мл/хв. та не скомпрометованим імунним статусом. Через тенденції у стані здоров'я дітей сьогодні підтвердити відповідність захворювання зазначеним критеріям (особливо щодо стану імунної системи) в більшості випадків складно. Тому, за відсутності переконливих даних на користь ускладненої чи неускладненої ІСС, цю складову класифікації не вказують. Так само бажаним, але не обов'язковим є уточнення локалізації ІСС у випадку першого епізоду захворювання з типовим перебігом.

Приклад формулювання діагнозу:

- ІСС, перший епізод, симптоматична, типова, неускладнена;
- повторна інфекція нижніх сечових шляхів (цистит), асимптоматична, типова, ускладнена (супутній цукровий діабет 2 типу, стадія медикаментозної компенсації)

Ключовим у дітей є виокремлення міжнародними експертами атипової ІСС, наявність якої змінює обсяг діагностичного та терапевтичного супроводу.

NICE: атипова ІСС

- важкохвора дитина (ознаки системного запалення, зневоднення);
- порушення сечопуску, в тому числі – слабка струмина;
- пальпація додаткового об'єму в животі чи в зоні сечового міхура;
- уповільнення ШКФ;
- септицемія;
- відсутність клінічного покращення протягом 48 годин антибактеріальної терапії;
- виділення нетипового збудника з сечі (не *E. coli*).

У випадку, якщо вже при першому епізоді ІСС уточнено її локалізацію, діагноз формулюють згідно класифікацій тих захворювань, які встановлено. За типових клінічних проявів першого епізоду гострої неускладненої ІСС діагноз не потребує ревізії. Однак повторні епізоди, персистенція, нетипова клініка, уточнення виду ІСС як ускладненого вимагають обов'язкової зміни формату діагнозу з урахуванням локалізації запального процесу.

Модифікована класифікація пієлонефриту у дітей враховує форму, перебіг захворювання, його активність, функцію нирок та, за наявності тривалого процесу – наслідки (табл. 2).

Таблиця 2

Класифікація пієлонефриту у дітей (проект)

форма	первинний (без явної причини фіксації збудників в тканині нирок)
	вторинний (з відомими факторами)
перебіг	гострий (<6 міс.)

	хронічний рецидивуючий (2 і більше загострень за 6 міс.)
	хронічний латентний (>6 міс.)
активність	активна стадія/фаза (для гострого ПН) (уточнення: ступінь активності згідно наявності ознак системного запалення)
	стадія ремісії повної
	стадія ремісії часткової (альтернативні терміни: стадія часткового загострення, стадія нестійкої ремісії)
функція нирок	збережена
	порушена (уточнення: тотальна, парціальна; при діагнозі ХХН як наслідка – стадія)
наслідки	синдром артеріальної гіпертензії
	рефлюкс-нефропатія
	ХХН (уточнення: стадія)

При використанні в формулі діагнозу терміну «рецидивуюча ІСС» відштовхуються від прийнятих міжнародною спільнотою критеріїв.

<p>NICE: рецидивуюча ІСС</p> <ul style="list-style-type: none"> - два чи більше епізодів пієлонефриту; - один епізод пієлонефриту та один чи більше епізодів циститу; - три чи більше епізодів циститу.

Первинний процес в нирках (без порушень уродинаміки) по суті є неускладненим варіантом ІСС. Ускладнений пієлонефрит та вторинний – синонімічні, для уточнення причини вторинності при формуванні діагнозу в дитячій практиці застосовують терміни:

обструктивний органічний	аномалія сечової системи (синдром Фралея, гідронефроз, уретерогідронефроз, мегауретер); інтраміхурова обструкція (контрактура шийки сечового міхура, клапани, дивертикул, стеноз сечовипускного каналу); травма, пухлина, конкремент
обструктивний функціональний	нейрогенний сечовий міхур (НСМ), міхурово-сечовідний рефлюкс (МСР), вроджені нервово-м'язові дефекти мисково-сечовідного з'єднання, сечоводів, сечового міхура
необструктивний	наслідок дисметаболічної нефропатії, імунодефіцитного стану, цукрового діабету, ниркового дизембріогенезу тощо

ІСС та окремі варіанти гострого пієлонефриту не відносять до ХХН. Вторинний чи хронічний пієлонефрит потребує уточнення стадії ХХН (при посиланні в діагнозі на стадію необхідності в уточненні «з порушеною функцією» немає).

Приклади формулювання діагнозу:

- гострий пієлонефрит, активна фаза, зі збереженою функцією нирок;
- ХХН 1, хронічний необструктивний пієлонефрит, рецидивуючий перебіг, стадія часткової ремісії;
- гострий цистит, активна фаза, нейрогенний сечовий міхур, енурез;
- ХХН 2, рефлюкс-нефропатія, хронічний вторинний пієлонефрит, стадія ремісії;
- сечокам'яна хвороба: конкремент лівої нирки, вторинний хронічний пієлонефрит, латентний перебіг, функція нирок збережена.

Бібліографія додається.